

NOVINE

Cejna novine je:

Na cejlo leto 10.40 K
Na po leta 5.25 K
Edno štev. 20 fillerov.

**Poličen, družbeni i pismeniti
list za stároslovence.**

Prihája vsáko nedelo.

**Vreditelstvo s izdajitelstvo:
Politične komissárije tiskárna
propaganda.**

Što je kriv?

Mama si je edno málo šibo vzéla v róke, pa je dobro namlátila svoje nebógotno, neverváno málo dejte, štero si je tak mislilo, ka mama more njé bógati, nej pa ono mámo.

Rávníč tak se je zgódilo v prvi dnévaj juniusa mejseca i z našov stároslovenskov krajinov túdi.

Naši máli i slabi politiški i soldački ravnitelje so si tak mislili, ka so oni močnejši i vékši od ravnitelstva orsáčkoga, ne do več podložni, ne do duže bógati ono, nego po njuvoj fórmí, do sami ravnali cejlo stároslovensko krajino. Njuva forma je pa, kak se je tó túdi vóposvedočilo, tó bila, naj nazáj gorpostávijo kapitališko ravnanje, te stári svejt, v šterom si naj samo ništerni správlajo, po kákšem stéč táli, bogástvo, drúgi deset — i desetjezero pa naj v nevéli živé i na dale.

Tkálec Vilmos i njegovi pomočnicje, ništerni prejdni zapovednicje soldákov i z tejni vküdržéči ništerno stó soldákov so se zblódití, zapelati dáli od imetka, od pejnez. Potrošili so za prva menje, sledi več jezero korón orsáčke vrejdnosti, od šteri bi račun mogli dati. Ino naj nazáj-dobijs to zgübleno, próti zapóvidi so cejlo tržtvo začnoli z sósidnimi, nemško-austriánskimi meščani, z šterim so nás i cejli orság na nikoj správlali. Vnógi drúgi pa, ki brezi vse mišli ešče i zdaj nazájzelejo stári svejt, so pa tak jáko pomágali Tkálci i od njega zapelanim, ka ji je króto malo biló v našoj cejloj krajini, šteri zagvüšno znájo, ka stári svejt ne mre več nazájpridti ino či bi nazájprišao, po ešče vékšem krvnom prelejvanji, kak so tó pét lejt trpéče bojne napravile, pá nazáj more vesnoti. Vsi eti nespametni, ki so se ništerne tjedne dugo tak jáko radüvali tržtvi Tkálca i njegovim pomočnikom, z šterim

so nám i našemi cejlomi držánji tak velki kvár napravili, vsi eti so zrok naše zdásnje sramote, našega zdásnjega i pridóčega kvára, nevéle i žalosti.

Od máj. 29-toga do jun. 1-ga, tó je štiri dni trpéča Murska republika, štera je od Tkálca i njegovi pomočnikov vó bila skričana, šteroj so se branitelje i zagovornicje tak jáko veselili, je po pravici samo záto bila vópovejdana, naj bi si Tkálec i z njim ništerni tržci z kejm naj-več zapravili orsáčke vrejdnosti i rávníč tak i pomočnicje njegoví.

Vso eto delo Tkálca i njegovi pomočnikov je za cájta biló skrivomá, po pravici, na znánje dáno orsáčkomi ravnitelstvi po ednom mládom človeki, vernom i stálnom braniteli nóvoga svejta, ki je škóz prevido nakanenje Tkálca ino túdi i pobegnoti mogao, včasi na drúgi děn, po vóskričanji Murske republike z Sobote. Etomi mládomi človeki moremo zahválití

Lóg odločenjá.

Nadaljavanjé.

III.

Ino znóva vidi sebé te mládi človik, kak v kákši živí, tili kejpaj mozia, po návadnoj kolnoj póti, próti svojemi dómi idóčega. Znóva doségne svoj dóm, ali ono velko želenje, ono goréčo lübéznost, štero je prvlé čüto próti svojoj mládoj, lejpoj ženi, ne ma v svojem srci. Rad jo má v zvünešnjem táli, nego na drúge si glih tak misli. Lejpe i sladke reči má k njoj, od znótra si pa grdo premišláva, v drúgom táli je pa njegova miseo znóva na kak najbógši stáliš i najlehkejši žitek obrnjena.

Táli naprejmze vsakdanéšnje svoje delo, nego vso eto edno drúgomi naspróti obráča. Dobróto vči, skrivomá pa lagojino čini; vernost glási svojoj ženi i drúgim ino sám je nej vesel njoj i nej drúgim. Zametáva vrejdnost i sám se za ono skrbi; drúgoge svejta veselje i lepoto vči i sám

vse tó na etom syejti šče vživati Vidi svoj cejli žitek i svojo ženo, štera je glih tak prilizájóča i neverna k njemi, kak on k njoj, štera njemi vsigdár tak lejpo guči i skrivomá tak božno čini, kak on njoj. Vidi i svoje tri odrašene čeri, štere so rávníč tak jálne, skažlive, kak njihoví starišie, či so pred ljudmi glih te najbógse i najčistéjše, ka cejla vés lehkó svedóči, samo on nej. Ne žalüje, že več lejt pokojno, svojo ženo, z šterov sta si z velkim trüdom 60 plügov zemlé i eden hrám správila vküper. Vidi se vu sedemdesét lejtnoj starosti na smrtnoj posteli, gda se, či je rávníč vsigdár samo drúgoga svejta včenjé gláso vu svojem cejloj žitki, celó nevervájóči pripravla k smrti ino žalüje skažlivo, brezi veselja i drúgim na kvár bodóče, pretečeno svoje življenje.

Vidi túdi med jezerni delájóčimi živóče svoje pomočnike v vesnicaj i vu várašaj, ki z njim vréd ednáki žitek májo, ednáko delo oprávlajo. Vsi samo na smrt, na drúgi svejt pripravljajo ešče to gingavo deco i slabo mladézen, brezi toga, ka bi njim v

njihovom žitki pomóč i veselje dáli. Ki poniznost glásijo, sami se pa tak štímajo z svojim imetkom, z svojov oblejkov i z svojimi náslovi (tituluši); ki siromaštvo zvišávajo drúgim, sami si pa bogástvo správlajo; ki v njim vervájóče očivestno v črejdi za stvari imenüjejo, šterim so oni pastérje. Vidi je od kaplána do püspeka, od kódiškoga baráta do zmožnoga apáta; próste nüne i opatice z velkim náslovom. Vidi velke vnožine siromákov, med njimi te rejtké bogátce, mláde, stáre, v z višíkimi törmi obdánimi, velki i svetli cérkvaj, moléče, klečájóce, svoje oči tak ponizno obračájóce, štere vse škózvidi, ár je pris-podoben njim.

Vse eto vidi, kak vu smeh, ete na križopotji logá stojéči mládi človik, jálno i skažlivo svoje cejlo življenje, z šteroga je nikšega veselja nej meo i z šterim je žitek jezero i jezero drúgi na nikoj spravo. Globoko si zdelne ka svojoj smrtnoj posteli vse tó premišlavájóči, sedemdeszét lejt star stári stárec, nazáj se vdári na vánkise i merjé . . .

nájoprvim, ka smo nej meli dugo trpéče, strašne bojne vu našoj stárslovenskoj krajini; ali ešče več lahko zahválimo ednomi stáromi človeki, kak stálnomi glásiteli i razširiteli včenjá nóvoga svejta vu našoj krajini, ki je kak za nájhitrejše nazájsprávanje réda silo mládoga, naj se ete nidti pol dnéva, nidti edno vóro ne müdi nindri.

Ino na trétji dén je že nazájprišla k nám pomoč občinskoga réda ino Tkálecz i njegoví pomočnicje so nej meli več časa na tó, ka bi vu vesnicaj vsákoga možkoga prisiljávali k orožji, k bojni, ka bi naj v vsákóm póli, vó v. vsáke vesnice strejlali na svoje vogrske i slovenske brate, gda bi jezero i jezero mrtvi i rómi lahko meli, gda bi cejle vesnice lahko gorele, na nikoj se spravile vu groznosti bojn, od ménši i vékši šrapnelov, gránátov i min štúkov.

Žalostna istina je pa túdi, ka so se najšle kre mejé naše stároslovenske krajine, ništerne vesnice, z šteri so ja vózstrejlali, v šteri so ti, od zagovornikov stároga svejta, zapelani i nespametni lüdjé se próti rédi postavili. Té vesnice so túdi i mele kvár, ali naj zahválijo v svojem srci vsáki dén našoj Sovjetrepubliki, bolševiškomí ravnanji naše domovine, štera vsepovsédi bratovsko lübvav glási ino póleg ete túdi i čini, ár bi póleg stároga svejta, kapitališ-koga ravnanja, vse, do góle zemlé bilé dolifundane ino nidti ta mála deca ne bi živa ostala v nji; záto ka zdaj bojnski štatárium mámo, gde nega milošče.

Tomi na spróti pa páli z veseljom lahko dolnapišeno i tó, ka je devédesét-devét stotnitálov našega stároslovenskoga lüdstva verho ostanolo svojoj domovini, svojoj jezerolejt više staroj materi ino nidti je znalo nej od ete protivne-revolucie niš-

terni zapelávcov i njuvi ništerno stó nes-pametni ali pa k coj prisiljeni pomočnikov. Ino tó je túdi i pravica, kak túdi i tróst vsej nás premišlavajóči, šteri známo, ka je stariša dužnost svoje dejte brániti, ono na dobro pót spraviti z dobrim ali z ostrim.

Tkálec Vilmos pa i njegoví pomočnicje, šterim se je na telko zmejšala pamet, ka so nidti i na one naturálske pravice nej mislili v njuvoj protivnoj-revoluciji, štere ešče vsáki nezevčeni človik zná; že znájo zdaj, ka se vsáka lagojina prvlé ali sledi kaštiga; ešče sáma vu sebi túdi i z tejm ostrejše, z kejm kesnejše pride. Ino túdi ne ostáne vó kaštiga, najménšega lagojega i grešnoga činenja túdi nej; ár je tó pravica naturálska, od veka na veke trpéča tak, kak i dobróta, štera je temel ali fundament nóvoga svejta.

Vojska proletárska.

Naša vogrska proletárska vojska dnévno vse bole i bole otvrdi z svojimi zmágami diktaturo tanáchnerepublike. Z zmagajnim vojsküvanjom oslobodi gor brate svoje proletárske od járma zrablivoga kapitalizmuša tak gospodarstveno kak i politično. Vojsko proletárov je stvorio napád v krvi dnévaj majuša próti nás nape-lani od čehov i románov, gda so tej naši veprijáteli šteli zrušiti našo tanáchnorepubliko. Te se, v dnévaj nájvékše nevéle pobrála vküper tá naša zmágajna rdéča vojska, za nogé svoje je stópila proletária vogrska za ombrambo sociálizmuša.

Vogrska proletária je bránila sociálizmuš, bránila je túdi izafronto, ali nepob-jedhivost vojske naše rdéče proletárske

rávnoč zagvüšala bitnost zgodovinsko potrebná. Kapitalizmuš je dozreo na smrt. Kartelkapitalizmuš i za boja rastéči držánja-kapitalizmuš so teškoče bile dalnjemi póvanji i proti konci bojne se je že vidla njegova smrtna osódba, štero jo njemi špotlivost sódbine zgodovine odlóčila naprej.

Vojska samo cíeli gorstojéčega réda od póvanja gospodojóčila klasov slüži. Zmago, móč, jedinstvenost vojsk nezagvüšajo lastivnosti pojedinih kotrig vojske, kakti po példi: batrivnost, goraldüvanje i. l. d. nego to, jeli je póvanja-réd, šteroga cíle slüži, mogóči na življenje, jeli nosi vsebi mogočnosti ešče, jeli se je razvijao, raspresteo že z cejla?

Či vojska slüži cíle réda-póvanja razvijajočega, te je ona nepobjedliva. Tak je tó bilo vsigdar po svedočanstvi zgodovine. To je jedino samo bila sreča Napoleoni i vojski njegoví. Vojska njegova je bila nosilica zastave gospodojóče buržoázie. Tomi rédi ma zahváliti one vmnoge zmáge, štere je tak hitroma izvojštio próti neprijátelom svojim stoječim na fendoáliškoj podlogi izhodne Europe.

Za boja svejtskoga v rédi-póvanji bivša prótívljenja so poozročila tó: — ka še je kapitalizmuš razdvojijo na dvá tábora i v boji, vojsküvanji teva dvá tábora onemagao je i réd düštveni, šteroga cíle so slüžili. Vu boji svejtskom je sam kapitalizmuš prišao próti sebi, i tó prótívljenje se samo v višoj jednoti svojoj more rejšiti; náimre prótívljenje družtvenosti kapitalištva je mogóča jedino samo družtvenost sociálizmuša rejšiti.

Vojska proletárie vogrske té tao vnotrašnji razvojšiva varje i šče vpelati v življenje národa. Razvijanje samo pa trbej

Ali kak páli na zemli, kak na krili svoje materé, leži te mládi človik i ne drži več roké svojege voditela: znóva se na nóvi žitek zbüdi gor, na nóvo vüpanje vužgé njegovo srcé i odüsivši svoje pretečeno življenje, právi njemi:

— Strašen ti, što si, ka me na tákši božen žitek vodiš?

— Jass sam vera i moji pomočnicje so popi.

— Idi, odidi vkraj od méne! — njemi skriči te mládi človik, kak svojo glavó próti zemli obrné.

Eden grdi smeh se začüje na tó ino sám ostáne on.

Kak páli gorzdigne svojo glavó: te trétji možki stoji pred njim v sivoj, plate-noj oblejki, z ledernim pojásom, v róki z dolpüščenov sekirov.

On pa, na dvá prviva svojiva voditela misléči, gorskoči i odbejžati ščé. Nego te nepoznáni ga nazáj zadrží.

— Hodi z menov! Dugo pót máva pred nama, ali vu vrejmeni že pomoč dobiva,

Te mládi človik poglédne na tó svojega trétjega voditela i ponüdi njemi rokó svojo; ali te nepoznáni njemi ne ségne za njé, nego na tihoma ide pred njim. On pa za njim.

Ideta, brezi vse sile, eden čas po vóskoj, peškoj póti, ali ne nasledüjeta jo daleč. Z sekirov si nóvo pót delata med drevjom i grmóvjom, gda túdi i zadosta dela máta, kak vse vkraj zdejvata, vkraj skladéta, ka njima je na póti. Páli nájdeta zkláčeno pót, po šteroj ideta eden falat, gda že pá dolideta z njé, náj si z sekirov nóvo napravita v tom velkom, divjem lógi. Segrejeta se med delom, ali itak ideta dale, brezi toga, ka bi trüdniva grátala, ár si z časoma, na nájmenša znamenja pazliviva, med splojnim včenjom voditela si iščeta to skláčeno i delata tó nóvo pót.

Túdi i nidti spametüvati ne mre na hitroma te mládi človik včenjé i tolmačenjé svojega voditela, šteri tak pozna, na telko zná vsáki grm, vsáko drejvo, vsefelé slejd i glás v lógi živóči stvári, opominanje tam bodóčeg vnógoga, vékšega i ménšega

kaménja, kak da bi vse eto gučalo k njemi i kak da bi razmo on vsáki stopáj tam živóči stvári, tam rastéči rastlin i tam okóli ležéčega kaménja.

Odide edna vóra i miné ta drüga, ali te mládi človik bi li rad dale šó z svojim voditelom, bi li rad dale poslúšao včenjé i tolmačenjé njegovo, či je glih že trüden začno gračuvati, brezi toga, ka bi tó na pamet vzéo, kak te na edno čistino logá prideta, gde si, na kraji onoga ležéčega, dolpodrtoga, debeloga drejva stéblo sédeta doli, naj si počinéta.

Ino tam na stébli drejva sedéčemi mládomi človeki na ednók samo tak, kak vu srcé smekne ono prevelko zelenje i goréča lübézen za svojo lejpo i mládo ženo, štero je vsigdár čüto v svojem srci próti njoj. Globoko si zdehne gor i právi svojimi voditeli:

— Tak bi rad šó dale z tebov, naj kak nájhitrej doségnem moj cio. Ešče dugo pót máva?

— Ne mava. Ali pogledni tvoj cio naprej ino zarazmiš te onoga i túdi i včenjé moje. (Konec pride.)

z činom zaistiniti i z činom, z revolucijov trbej, da z póti razvoja očisti vse, ka zadržavla nazáj njega, ka je rávnoč kapitalizmuš poozrocio, ka je posledek njegove nečiste politike. Drúštveni réd kapitalizmuš je osódjén na smrt, ali očiščevje zaprek gospodarstvenih i pravdenih prilik je jedino samo mogoči z dolbrisanjem posejstvi lastivne, ka i v edno te pvozroči túdi smrt življenji kapitalizmuš.

Drúga priláka zaprečna smrti kapitalizmuš je neznanje eden tao proletárie. Kapitalizmuš z silov je prisilio vmnožino na ideologie, štere so stánje njuvoga razveda, te cile njuve poznati zadržale. Česki i románski proletári so ešče nej sebi sam svesni ešče ne vejo variti cile jedinstvenosti proletárie mednárodne. Kapitalizmuš na smrt osodjeni, slednje svoje vóre živóči kapitalizmuš sam svoje potežene podanike ponüca gori za poduljenje svoga, stároga, ali nevalánoga gospodarstva.

Proletária Vogrske Države vu istini ne stoji v boji z kapitalizmušom českim i románskím, ár kotrige kapitalizmuša neido v boj, nego mesto sebé so poslali poteženo proletárie česko-románsko oslepleno. Tomi vojskúvanji konec je nedvojbeni. Vidimo tú vsleplenost se vojskúvati samosvestjov. »Osleplenost«, »robstvo« kapitalizmuš pobjediti nemre, kapitalizmuš jo na življenje postaviti nej je mogoči. Zrok je tomi na prosto tó, ár či »osleplenost« se oživiti more, tém je kapitalizmuš prišeo k moči, mi vidimo, da kapitalizmuš živé svoje slednje vóre, tém bole nemre on dati komi življenje i tak on kapitalizmuš z vojskov svojov pobjediti ne bode mogao proletárie sebi sesno.

Zmáhati je mogoči samo tomi protivni tábor, šteri lahko rasté, ár ga oživljuje na póti razvijanja stojéči socializmuš. Zadržavati lahko more se koló vremena, eli prestaviti jo nemre nikše: nigdár. Vojniki rdéče vojske so nositelje razvoja zgodovinskoga te naprejenja društvenoga próti golom samosilništvu na smrt osodjenog društvenoga réda. Njuva samosvesnost na cio gledóč njim da nepobjedljivo moč, batravnost. Razvijajoči socializmuš neizmerna mogočnost ih pomága.

Poseo naš.

Dvoji se vojskúvlo nesmileno eden proti drúgomi. Kapitalizmuš i proletária svejta. Oster i sódbonosni je té boj. Nepopüstlivejši od življenja ljudskoga. Nesmileni je, ár guč je od toga, ki bode ravnao odsejmao z svejtom ali moč, gospodarstvo svejta v štere róke, da pride.

Bogátština svejta je že odigrala svoje, Njuvo gospodarstvo je že časapremínolo. Preišlo je že vsako fázo, izzevelo se je na veke. More da, dá mesto gospodarstvu proletárii svejta. Da kapitalističko gospodarstvo more prejti, se preživeti, tó je že pred stotino lejt izračunao Marx.

Pred premišlavajočimi ljudmi je potpunoma svetlo, ka je vremen gospodarstva kapitalizmuš dozrelo za spadenje na veke. Za dobrobitnost samo nekolko jezér goraldúvajoči millionov vmnogih drúgih je potpunoma smejšno delo.

Socialisti so že z dávná oznamúvali, ka se dela kapitalizmuš z treznoščjov zdrave pameti nemrcjo vküpglihati, ár dokeč prividno samo za svojo, dobroto delajo, zaistino nej samo ka telko millionov v nevolu spravije, nego i sami sebi včinijo, delajo kvár, spadnenje neprpravljivo. Ali mislite, ka je tó zdrave pameti delo bilo, gda je ih millón i million živelo v nevoli, te vsa dobrota, vživanja, nadale milliárde so ležale pri kapitalizmuš.

Samo krátkovidéči človek si je mogao misliti, ka takšo gospodarstvo i gospodarstvenost moglo bi dugo trpeti. Po vsaj priliki mogla je vövdariti revolucija oslobode proletárov od jarma kapitalizmuš. Prepovanje kapitalističko je v velkoj meri bilo samovmorska politika za samoga njega.

Prepune so meli magazine, ali oni dónok so nesmileno odposlali millone gldnih, te glédali z tvrdim srcem vojskúvanje million i million nedužnih z gládom i drúgmi nevolami življenja. Kelkokrát se je zgodilo, ka poleg samosilništva na priliko fabrintov je vmnogo i vmnogo jezér moglo od gláda vküpkapati, — spadnoti.

Tá strašna preminoča bojna nam je pa pá bole pokazala vó pravico golo, jeli li má na právo življenje i nadale té kapitalizmuš. Gori lahko stoji i nadale dosejmaošnji réd svejta, šteri je v svojoj norosti nej samo million i million človečega življenja (po statistiki, kak sam čüo, dosejmao so vöpokázali 20—25 million) zapravo, nego zapravo je te stári svejt (kapitalizmuš) i milliárde vrejdné umjetnosti.

Rusko-Polsko, Galicia (sirota b) Tirol (južni kraj), Belgia cejla nadale Flandria so svedocje, kak so gospodarili kapitalisti. V rúševinaj stojéči vároši tej krajini i držanj v nebo kričijo za zadovolštino poleg grehov samosilništva kapitalizmuš. Na veke bodeje ostali tej tóžiteli bagaštvine i njegovoga réda društvenoga.

Kommunizmuš, mesto lobodne trgovine i z toga izhája jočega prepova, samo pov svakom i potreben pozna. Tó vredjenjé prestopi vsako nevoščenost, ár v savezi föderativnom stojéčim držánjam ne bode cio, ka edna drúgo zrabliva gospodarstveno, nego, da póvanje edne drúga pošteno, po póti pravice vöprezmejnivši bodeje se skrbela za potrebčine delajóčih lidíh.

Kapitalizmuš pa čüti svoje spadnenje, vso svojo moč je vküppobrao, da gospodarstvo sebi zadrží, ali da končibár poduža življenje svoje. Vsa mogóča sredstva ponüca, gori i pošila na nás svoje lüblence. Ali nej samo, ka je kapitalizmuš poslao próti nam vojsko v kmici blodéčo, nego šče nás i z gládom strašiti. Z gládom nás

šče pod járem svoj železni nazáj stirati. Na na tó računa, ka bodemo i mi túdi kak naši neverni sosidje, austrijanci, za lečoóдали svoje zveličanje bodočnosti. *Za eden falat krúha, za edno kupico šóra so se odali naši dobri sosidje(?), austrijski sociáldemokrati, dokeč ta ožizlo ne mislojo, ka njim bode prinesao zjuteršnji dén. Brezi-brige so, ne márájoč za tó, lahko nidti ne mislijo, ka z oslobodov proletárov morejo pláčati za tá dobra od ántánta njim dána.*

Proletária vógrska i rusoska znajoč sebé nigdár i nigdár ne bode se odála, ár sloboda izvojštena prosi sama sebi zadovolštino za krivico njoj napravleno. Na čistoma je z cejla, ka či prime dár, te more gbri vzéti nazáj járem robstva i püstiti z róke svoje moč te da njoj bode tao glád i nevolá vsigdár.

Či ednok moremo trpéti, trpimo znajoč, da zaistino za svojo dobrobitnost trpimo, da naj kém prvlé pridemo k društvenosti kommunizmuša. Vojskúvali mo se i nadale znajoc, ka moremo mágati, ár prótívno, či nas poterejo, neračunajmo si za smilenje.

Domáči i svejta glási.

Francuška sociálistička stránka próti vládi.

Proklamácia k delavcom, — „Či sociálizmuš pobjedi v Rusoskom i v Vogrskom: razšizo se bode po cejlom svejti.

Francuška sociálistička stranka je sledéčo proklamácijo oznanila k delavcom: Dvoje ravnitelstvo te nej spunilo naše žele nidti neje v pogléd vzélo naše protivljenje i na dale pela boj nehasnoviten.

Za premirja na ponüca gor vojsko, da z njov naj tém lakše gospodarstvo proletársko poteži dol te z čista vničiti šče. Vse té nevalance pomágajo samo njuvi oslepleni podaniki próti proletárie. Rususko i Vogrsko postavili pód blokád (náimre z njuve držáve nepüstijo voziti nikaj v tó dvojo držánje) *poлег toga je doségnolo na million i million račun onih, ki so v naj vékšoj nevoli. Ántánt nedopústi Rusoskoj i Vogrskoj, štere ščejo njéne železne verige z sebé dolistepsti i nóvi réd póvanja nótripelati v življenje národov.*

Či socializmuš zmága v toj dvojoj držávi, te se bode ražširo po cejlom svejti.

Razradi gospodojoči nábole žalijo za zgübo gospodarstva njihovoga dosejmaošnjega te se bojijo silno od porúšenja zdašnjega društvenoga réda i stánja.

Že sest mesecov minolo, kak so sklenoli premirje, pa li pod orožjom držijo vojsko našo.

I ravnič revolucionárska francuška se spojábila z svoje prošlosti. (!!!)

Stránka sociálistička za prosi národ, ka náj nedopústi onemiti revolucijo. Gorpozové delavce Angležke te i taljanske, ka náj sledijo példo francuških delavcov.

„Národ francuške države, — právi proklamácia — ešče postáne i je voditeo grožanji revolucionárskom i té národ bode obránijo grožanje i cile delavcov.“

Vrejdnost korone v Serbiji.

Telegrammska kancelárja v Lublani nam javla: Minister financije po odločbi tanáča míništerskoga je vódao odrédbo, v šteroj se vrejdnost korone ostanovi. V Serbiji državne kase za 300 koron pláčajó 100 dinárov.

Ukrajinci pozdravljajo kongresszus vogrske sovjetrepublike.

Rakovsky, komissár zvúnešnih poslov, je sledéči telegram posloao v iméni ukrajinske sovjetrepublike spravišči orsačkom tanáčov vogrskih:

V iméni ukrajinske socialističke tanáčnerepublike pozdravljamo spravišče tanáčov države vogrske. Ona vitežka dela, štere ste vi na bojnom poli doségnoli, nas vse do ednoga z največsim veseljom napunjavo, i gizdava nas opsedne. Vúpamo se da za krátki čas, bodemo se zjedínili v edno zajedničko frontó. Boj, na šteroga so nas prisili naši neprijátelje, imperiálisti i znotrašnja revolucija, bode z mágov našov i z mérom sociálističkom dokončao. V imént delavcov, vojnikov i pávrov ešče mláde sovjetrepublike, Ukrajine vam oznanimó, ka poseo tanáčne republike vogrske pred nami je telko vrejden, kakti i sam poseo naše sovjetrepublike ukrajinske. *Pripravni smo i mi vse goraldüvati za sociálistizmus: tó je naša zajednička rejč, vsigdáršnja miseo. Živé náj spravišče tanáčov vogrsk države, živé náj vogrs. rdéča vojska, živé náj mednárodnost kommunistička!!!*

Rakovsky komissár zv. poslov. Ukrajine.

Poznamo vaše rane, nevole . . .

Drághi Slovenci! Nikáj nóvoga vam damo na znánje. Preminola je prótirevolucia Tkálčeva, napravili smo zdaj z čista réd v našoj drágoj slovenskoj krajini. Začnólo se zdaj že nóvo zidanje. Gorpostávenje nóvoga réda. Známó, ka i vas je žalostno doségnola tá zmeslavica Tkálčeva. Ino da nega nidti ednoga človeka, ki bi odobrio tó delo njegov, v slovenskoj našoj krajini.

Primili smo zdaj vróke delo naše, te je ščémo i dokončati ino v vsem poglédi na vaš hasek, na vašo dobrobitnost gorponúcati te opraviti. *Vidimo vaše potrebčine.* Známó túdi za naše nevole, te smo odločili, vam bódemo i v vsem kakti nájhít-

rejše i potpunoma pomagali. Ščémo vam drághi Slovenci vsáko potrebčino vašo spuniti ino vas pomagati v vsakšoj nevoli vašoj.

Poznamo vas, znamo za vaše nevole ino potrebčine, te smo se paščili yam na pomoč. Kak smo v réd postavili, ka je Tkalec smeó, gda smo delo prótirevolucionársko, za štero je slovenski národ nej kriv, nidti ne zná ino nej je odgovoren, smo se dáli na vredjenjé vaše gospodárstvene prilike v slovenskoj krajini.

Tó smo posebno z velikov radoščov ino z lúbéznosčov primili v róke, vidišvi nájmre vaše gospodárstvene prilike.

Ne bojte se!

Nej je večé vaš voditeo Tkalecz, na-prosti oropar vaš! Róke močne sigurne te i gvúšne so primile vaš poseo! Roke, šterih delavnost se že sjajno pokazüvle. Nega večé zapelávcov! Naši zagvúšan lúdje, so odsejmao primili v róke svoje posle vaše oprávlati.

Med tem se nájde v prvom rédi, agilan, delaven človek vaš Révész Nándor imenom, ki je voditeo poslov gospodárstvenih prilik v slovenskoj krajini. Naturno je, da od njega van pisati ne dosta ve bódemo za njegovo janistvo, da je človek te prvevrsti, šáma zagvúšenost, da je agilan, delaven, skrben z ednov rečjov človek stvoren samo zavas, i vam lejpo svedočánstvo dá njegovo dosejmaošnje delo ino dobri, hasnovitni posledki trüda njegovoga.

Na eden hip, moremo praviti, je stvorio, postavó društvo kreditno gospodárstva. On je stvorio na ednok óno, ka nej je mogao, za koj je tak malo brige meo Tkálec. Skoro brezi i kakšega pomagalnoga sredstva. Rávnič z ničesa vküpnapravo, da vam pride na pomoč vašo, štero vam je dati najbole potrebno.

Osnoválo se je tó kreditno gospodarstveno društvo v Mórskoj Soboti. Zokroglinó Mórské Sobote te prvom rédi te i za okroglinó slovenske krajine obče. Tó velko merno delo je ešče nej dóbilo za čista dokončavanje svoje. Nego se bode zvrilo za edno pár dnévov potpunoma, gda se i bode tržilo vsa mogoča dela vam jáko potrebna. Bode v tom drúštvu kreditnom gospodarstva skrbjeno za vas: blago textilno (gvant, roba, štoff) nadale šó, začimbe i. t. d. blágo od železa, te póvanja kopnin: kakti petrolej. . . Voditeo toga drúštva je Révész Nándor; delavnost, agilnost koga je že naša okroglina opoznála te i nadale vživale bó i sádove trüde njegovih del jedino samo za vas i na vaš hasek. Čüdnovitnost je vredna njegova delatnost ár da samo známó tó, kak je i z kem je začno on to delo za vas v vsem poglédi blágorodno te i previše hasnovitno.

Tkálec oropar vas, odvesao je vse, ka je moga. Oropao je túdi i gospodarst-

ven razred komissarie naše slovenske, štera kak se čüje na radost nazáj bode postávena. To razved je oropao te najbole tak, da je samo ostalo v ednoj škiinji 15 cigarov i ino 12 škatulic špic. Svedoki so jo za tó! Ino Révész brezi pejnez, materiala nadale brezi vsake pomoči zdaj osnováó drúštvo kreditno, šterom se je grizao 6 mesecov Tkalec ino liga gorpostaviti nej šteo, nego istina oropao nas z vsega te napunio žepke svoje.

Jeli, da tú je bilo trüda, mišljenja za dobrobitnost vašo. Hajdmo na pomoč, z vsem mogočnim sredstvima esi! — *Mér!* —

Osóde sódbenoga stolca revolucije.

Sódbeni stolec revolucije je sledéče osódbe prinesao: Osóđeni je Gallen Sándor z Nagymákfa vesnice na 100 koron štrófa poleg ogrizávanje drúštva sociálističkoga. Poleg krádnje na 1 mesec dni vóze Horváth Leopold z Pinkafön; Péntek Kálmán, ár nej šteo notridati blágo vojničko 100 koron štrófa mogao plácati. Vojnički pa sódbeni stolec revolucije je osódo vojnika, poleg krádnje Vida Eleméra, vojska rdéčega, na 2 lejtno vózo i zklenjená z vojske rdéče. Müller Elemér i Schwarc Miklósa, bivše konjaničke oficere z regimenta n. 9. poleg odskočbe na 3—3 tjedno vózo, ali osódbo tó nej so spunilo. Gazdag Istvána vojáka rdéče vojske, poleg kráenje blága vojaškoga 1 1/2 lejtno vózo je dóbo.

Napád na Petrográd.

Z napádom napelaním próti Petrográdi je ántánt znóva vópokázao zobé svoje nevaláne politike. Napád je natuzno nej šo do róke njim, ár so se z močnim opiranjom i pripravnosčov velikov najšli próti sebov.

Ántánt je šteo Petrográd, stolni varoš bišvega carizmuša, zavzéti z pomočjov z bejlov gárdov finekov i ešztov. Té je pomágala v posli i edno brodovljé englesko. Za prvlé je se mislilo, ka za krátki čas bode spadno Petrográd v róke bejloj gárdi, ár je vároš komaj 60 kilometra od granice finske, ali pripravnost i goraldüvanje te brižno vodenje voditelov rusoske vojske tó nakána za ántánt preveč lejpo so porúšilo.

Nazáj so porinóli bejle gárdište daleč od váraša, tak da nej samo, ka so obdržali rusi svoje položaje, nego da so sami začnóli napad próti bejlim gárdištám.

Petrográd pa stoji slobodan zdaj od vsakoga napáda neprijátelskoga.